

***«Залишу вам,
як сповідь
серця, слово...»***

***(до 100-річчя з дня народження
ЛЮБОВІ ВАСИЛІВНИ ЗАБАШТИ,
української поетеси, прозаїка, драматурга)***

«Схиляємо голови перед пам'яттю цієї світлої людини, адже відома поетеса, дружина Андрія Малишка, по-материнськи підтримувала творчу молодь, прищеплювала любов до українського слова не лише творами, а й кожним прожитим днем. Вона спонукала берегти й відроджувати національні цінності, жити і творити в ім'я державної та духовної незалежності».

(Анатолій Риженко, м. Прилуки)

- *Моя чернігівська земля,*
- *Моя отецькая земля,*
- *Тобі і зблизька і здаля*
- *Я говорю, що я твоя*

• *(Любов Забашта «Моя отецькая земля»)*

Любов Василівна Забашта — поетеса, драматург, прозаїк — народилася в місті Прилуки на Чернігівщині. З дитинства дівчинка полюбила поезію, пісню і, будучи третьокласницею, вже почала складати вірші. Уперше вірші Любові Забашти були надруковані в газеті «Правда Прилуччини» (1935).

Свого часу, в середині 1930-х років, майбутню поетесу підтримав П. Г. Тичина, що окрило дівчину. На обласній нараді молодих літераторів у Чернігові виступала і сімнадцятирічна Люба. Вона читала вірші про квіти і дівочі мрії.

Це було доволі несподівано, оскільки переважно тодішні початківці присвячували свої поезії розвитку сільського господарства і промисловості, ударництву. Але Павло Григорович, який був почесним гостем наради, похвалив молоду авторку і сказав, що від квітів не треба відвертатися і варто вміти бачити красу природи.

Після закінчення школи Л. Забашта навчалася в Одеському водному інституті, потім працювала інженером-кораблебудівником.

- **Творчий доробок Любові Забашти нараховує кілька поетичних збірок, книжок прози, п'єс і драматичних поем. Чимало віршів, покладених композиторами на музику, стали популярними піснями.**

Перша збірка віршів для дітей «Паляниця-білолиця» була опублікована в 1963 році. Пізніше вийшли друком збірки віршів для малят «Коли я виросту», «По гриби», «Пісня зеленого лісу», повість «Будинок мого дитинства» та інші твори.

Драматичні та ліро-епічні поеми: “Маруся Чурай (дівчина з легенди)” (1968); “Роксолана (дівчина з Рогатина)” (1971); “Леся Українка”, (1973); “Софія Київська”, (1982) відбивають глибокий інтерес поетеси до української історії та культури.

У доробку Л. Забашти також роман “Там, за рікою, – молодість” (1970), художньо-документальна повість “Будинок мого дитинства” (1983), дитяча лірика. Її творчості властивий гуманізм, віра у самовідданість і доброту людини.

Тарасові Шевченку присвятила драматизовану поему “Тернова доля”, поезії “Землі Бояне славний”, “Міцні, як Шевченкове слово”, “Шевченко й Олдрідж” (1961) та інші.

У 1968 році була надрукована драматична поема «Дівчина з легенди» (про легендарну народну піснярку Марусю Чурай), поставлена згодом на сцені Тернопільського музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка.

- Авторка поетичних збірок: «Калиновий кетяг» (1956), «Квіт папороті» (1960), «Берег надії» (1974), «Київська гора» (1982), присвячених праці кораблебудівників, хліборобів, захисникам Вітчизни, драматичних та ліро-епічних поем: «Роксолана», (1971), «Леся Українка», (1973), «Софія Київська», (1982) роман у «Там, за рікою, — молодість» (1970). Її творчості властивий гуманізм, віра у самовідданість і доброту людини.*

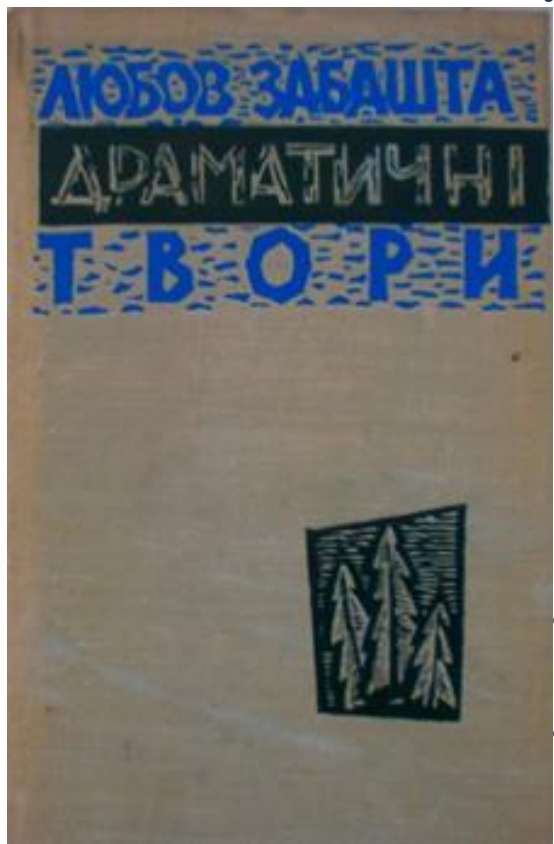

Забашта Л. В. Вибране / Л. В. Забашта ; передм. І. Дзюби. - К. : Дніпро, 1987. - 485 с. : портр.

- *В книгу ввійшла вибрана лірика поетеси, а також драматична поема «Роксолана (Дівчина з Рогатина)». Гарячою любов'ю до життя і рідної землі, повагою до її історії та національних традицій пройняті кращі твори збірки, позначені турботою про сьогоднішній день планети, тривогою про день її завтрашній. Глибоким болем сповнені рядки віршів про тяжкі роки війни, що безжалісно ввірвалася в долю поетеси. Через усю свою поетичну творчість Л. Забашта проносить ідеал високої любові, в якому провідним виступає духовне начало, що переходить у святі для кожної радянської людини поняття рідного народу та Вітчизни.*
- *До збірки включено поезії різних років, а також поема «Роксолана (Дівчина з Рогатина)».*

**Забашта Л. В. Драматичні твори / Л. В. Забашта. – К. :
Радянський письменник, 1963. – 314 с.**

П'єси Любові Забашти охоплюють три періоди з життя українського народу. «Весілля в тернах» - це твір про колгоспне село, про молодь та її ідеали, до яких вона повинна прагнути. Стиляжна молодь, нероби протиставляються тут нашій красивій трудовій молоді. Образ Зенона Бровка, відщепенця від свого народу, що, потрапивши в полон, спочатку не захотів повернутися на батьківщину, допомагає автору показати до чого може привести схиляння перед всім модерним, а захоплення твістами, рок-н-ролами, абстракціонізмом – трактується як ідеологічна диверсія в душі нашої молоді.

Драматична поема «Квіт папороті» показує становлення колгоспу в одному з сіл Покуття.

В п'єсі «Крем'яні потоки» змальовується життя і боротьба революційних письменників Західної України в умовах панської Польщі, їх мрії про возз'єднання є своїми єдинокровними братами в українській Радянській державі.

Забашта Л. В. Київська гора : вірші та поеми / Л. В. Забашта. - К. : Радянський письменник, 1982. - 183 с.

- До книги відомої поетеси увійшли вірші про древній і вічно молодий Київ та драматична поема про легендарну народну співачку Марусю Чурай. Ці твори відбивають глибокий інтерес поетеси до української історії та культури. Книга була однією з найприкметніших книжок, якими українські письменники відгукнулися на славний 1500-літній ювілей Києва. Низка поетично оброблених легендарних та історичних сюжетів з часів Київської Русі стала своєрідною спробою поглянути на далеке минуле з висоти всієї «біографії» Києва, розкрити багатство нашої давньої історії, людську велич наших предків та їхніх справ.

Драматична поема «Дівчина з легенди» вперше появилась на сценах Тернопільського музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка та Луцького драматичного театру у 1972 році. Л. Забашта тяжіла до романтичної баладної піднесеності. І тому образ Марусі Чурай не так конкретно-історичний, як поетично-легендарний, символ пісенної снаги та патріотичних почуттів українського народу.

Забашта Л. В. Спалення мадонни : повість / Л. В. Забашта. - К. : Радянський письменник, 1989. - 295 с.

- **«Спалення Мадонни»— це повість про матерів, яких разом з дітьми було спалено в крематоріях концтабору Равенсбрюк протягом другої світової війни, Про мужність жінок, створене в концтаборі антифашистське кільце Опору, в якому брали активну участь радянські військовополонені.**
- **Повість написана на основі розповідей бувших в'язнів жіночого концтабоу Равенсбрюк. В їхніх образах відбилась доля багатьох жінок, силою вивезених гітлерівцями з України.**

Забашта Л. В. Крила Арсена Дороша : повість / Л. В. Забашта. - К. : Радянський письменник, 1968. - 171 с.

- **Арсен Дорош вступає в аспірантуру одного з наукових інститутів із палким бажанням: опрацювати теорію підводного крила. Але, як це іноді трапляється, йому на перешкоді стає керівник відділу Гресько – людина свавільна і властолюбна. Виникає гострий конфлікт. Тільки дякуючи громадськості, молодий талановитий учений не опиняється поза інститутом. Він ще з більшим завзяттям трудиться над створенням моделі екранолета. Але в час випробувань... Арсен гине.**
- **Боротьба за високі ідеали, чесність, людяність – ось ті проблеми, які ставить автор у повісті «Крила Арсена Дороша».**

**Дзвонкова криниця: вокальні твори на слова Любові Забашти : для
голоса у супроводі фортепіано / Л. Забашта ; упоряд. І. В. Забашта ; муз.
ред. Е. Б. Брилін ; авт. вступ. ст. Д. О. Луценко. - Вінниця : Нова книга,
2006. - 156 с. : ноти.**

- *Справжня поезія насичена земною красою, веселковими кольорами нерукотворної природи, шумом дібров і ароматом запашних квітів, весняним щебетом солов'їв. Лягає на музику і краще слово Любові Забашти. Мелодійне і соковите, воно вливається в людські серця проникливою піснею, бо взяте з глибини народу, з невичерпної скарбниці нашої рідної мови.*

В поезії Любові Забашти, покладеної на музику, гармонійно переливаються і гаряча любов до рідної Батьківщини, і хвилюючі роздуми про дівоче невимовне кохання, і оптимістична віра в сили добра, і зворушлива щедрість людської душі. Ці риси і роблять її пісні популярними в народі.

Яку пісню не взяти, чи то піднесено-урочисту «Україно, матінко моя», в якій поетеса розкриває принадну красу і велич нашої української землі, чи «Карпатська рапсодія», де змальовані картини гуцульського краю з бісером джерельних потоків, з шумом струнких смерек, чи «Червона ружа», в якій дівчина з довірливим серцем говорить про своє незрадливе кохання – скрізь відчувається вплив народної пісні.

Гама настроїв пісень Любові Забашти різнобарвна: то підкреслено-мажорна, як, наприклад, «Дніпровський вальс», то задумливо-мрійлива, з легким смутком, як «Цвіти, калино» чи «Біла чайка», то печальна, повна переживань і драматизму, як «Візьміть у мене все», «Сильніше смерті», «Ти – злиток сонця».

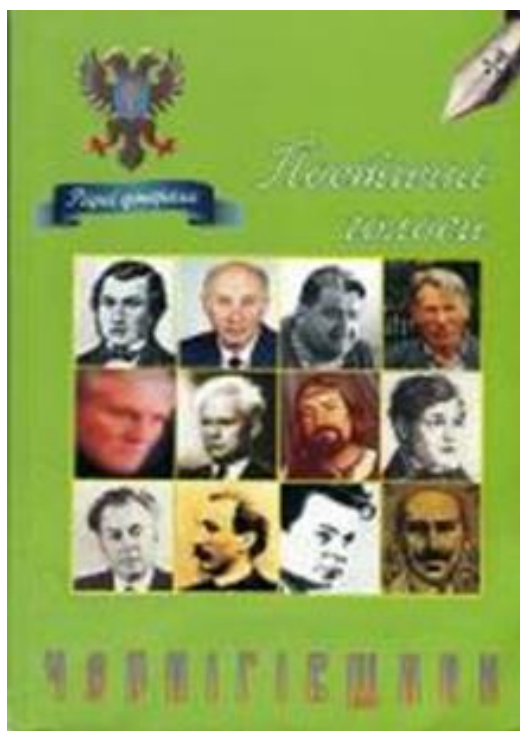
- *Тема кохання, мабуть, одна з провідних тем її творчості. Наче лірична сповідь, звучать слова, присвячені найвищому людському почуттю – коханню: «Люблю тебе... зі мною лише ти, люблю я так, як тільки той полюбить,*
- *хто чашу горя вип'є не пригубить, в найтяжчій в світі муці самоти.».*
-

Забашта Л. В. Ой катране, катраночку : поезії / Л. В. Забашта. - К. : Дніпро, 1968. - 600 с.

- *Щиро людське, надихане жаданням добра і краси, сповнене гострим почуттям справедливості, поетичне слово Любові Забашти передусім приваблює своєю злитністю з індивідуальністю самої поетеси.*
- *Більш за все поетеса ненавидить егоїстичну, байдужу й холодну творчість. Проблема покликання поезії й поета завжди гостро турбувала Л. Забашту, в багатьох віршах на різних етапах творчості вона міркує з цього приводу. «Притча про бездушну поезію» - так називається один з таких віршів збірки «Ой катране, катраночку». Йдеться в ньому про поета, який не зміг «втоптати стежечки до серця людського». Творчість його пройшла мимо людей і життя, і в смертний час свій поет залишився самотнім, один на один із своєю немічною і нікому не потрібною поезією. Девіз Л. Забашти – «Ні одного бездумного рядка, ні однієї мислі неживої, ні одного не вистражданого слова!..».*

Любов Забашта // Поетичні голоси Чернігівщини : сб. биограф. информ. / упоряд. П. О. Сердюк, О. В. Забарний. - Чернігів, 2003. - С. 296-299.

Видання «Поетичні голоси Чернігівщини» підготовлене колективом викладачів Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, повернуло до життя поезію рідного краю.

Поезія, побачивши світ, стала вагомим надбанням кожного, хто припав до її глибоких криниць, черпаючи з них сили й наснагу.

Це своєрідна енциклопедія поетичного життя на Чернігівщині.

У збірнику нарисів, есе, статей, етюдів з літературного краєзнавства оглядається творчість найбільш відомих поетів давньої і сучасної Чернігівщини. В розділі «Суцвіття» вагоме місце відведено творчості видатної української поетеси радянських часів Любові Забашті.

Книга розрахована на широкий загал читачів, шанувальників поезії рідного Придесення.

**Риженко А. Прилуки - рідний край у житті і творчості
Любові Забашти / А. Риженко // Прилуки. Фортеця = Прилуки.
Крепость = Pryluky. Fortress : Культурологічний часопис. № 6.
вересень / ред. І. Павлюченко. – Прилуки, 2011. - С. 73-79.**

- **«Прилуки. Фортеця» — культурологічний часопис, що виходить у місті Прилуки. В ньому освітлюється культурно-мистецьке життя краю, історія Прилук та району. Виходить з 2008.**
- **На сторінках часопису за вересень 2011 р. було надруковано статтю А. Риженка «Прилуки – рідний край в житті й творчості Любові Забашти».**
- **У статті автор розповідає про рідний прилуцький край, дитячі та юнацькі роки поетеси.**
- **Сама ж поетеса про рідний край говорить так:**
  - **Хочеш мови пізнати скарбницю,**
    - **Приїзди у Прилуки мої,**
  - **Тут вона, як вода-срібляниця,**
    - **Як прозорі дзвінкі ручаї.**

Любов Забашта // Більчук М. Українські та зарубіжні письменники: розповіді про життя і творчість : посіб. для вчителів поч. кл., учнів, учителів-словесників, студентів пед. навч. закл. / М. Більчук. - Тернопіль, 2009. - С. 37.

- **Посібник знайомить з біографіями близько 170 відомих вітчизняних та зарубіжних письменників, твори яких увійшли до чинних читанок для початкової школи. У ньому наведено відомості, пов'язані з життям літераторів та основними подіями їхньої творчої діяльності.**
- **Серед них важливе місце займає творчість відомої поетеси, письменниці, драматурга Любов Василівни Забашти.**
- **Книгу адресовано вчителям початкових класів, учням, учителям-словесникам, вихователям груп продовженого дня, студентам педагогічних навчальних закладів.**

Твори Л. В. Забашти

Забашта Л. В. Берег надії : поезії / Л. В. Забашта. - К. : Радянський письменник, 1974. – 87 с.

Забашта Л. В. Будинок мого дитинства : художньо-документальна повість / Л. В. Забашта. – К. : Молодь, 1983. – 168 с. – (Герої, роки, звершення)

Забашта Л. В. Відлуння тривожних доріг : вірші, легенди, поеми / Л. В. Забашта. – К. : Радянський письменник, 1985. – 135 с.

Забашта Л. В. Вірю людині! / Л. В. Забашта. – К. : Держлітвидав, 1963. – 126 с.

Забашта Л. В. Вересневі світанки : поезії / Л. В. Забашта. – К. : Радянський письменник, 1978. – 94 с.

Забашта Л. В. Вибране : вірші / Л. Забашта. – К. : Дніпро, 1977. – 383 с.

Забашта Л. В. Есть вечная любовь : стихи : пер. с укр. / Л. В. Забашта. – М. : Советский писатель, 1986. – 78 с. : ил.

Забата Л. В. Земля Антеев : стихи и поэма : пер. с укр. / Л. В. Забашта. – М. : Советский писатель, 1976. – 104 с.

Забашта Л. В. Незабудки : поезії / Л. В. Забашта ; вступ. стаття А. Костенко. – К. : Дніпро, 1966. – 183 с.

Забашта Л. В. Скрипка Страдіваріуса : поезія та драматична поема / Л. В. Забашта. – К. : Молодь, 1964. – 154 с.

Забашта Л. В. Твори / Л. В. Забашта. – К. : Радянський письменник, 1963. – 315 с.

Статті про Л. В. Забашту

Моренець В. П. Забашта Любов Василівна / В. П. Миронець // Енциклопедія Сучасної України. Т. 10. 3-Зор / гол. ред. колегія: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк. – К, 2010. – С. 12-13.

Іванисенко В. До берегів поезії й краси / В. Івасенко // Забашта Л. Ой катране, катраночку : поезії. – К., 1968. – С. 5-12.

Костенко А. Поетеса палкої лірики / А. Костенко // Забашта Л. В. Незабудки : поезії / Л. В. Забашта ; вступ. ст. А. Костенко. - К, 1966. – С. 3-13.

Скалига А. Досліджуємо концепт "калина" у майстрів слова Чернігівщини / А. Скалига // Укр. мова й л-ра в сучас. шк. – 2012. – № 2. – С. 73-74.

Забашта І. «Отак і йтиму: очі, як у птиці...» : у вінок пам'яті Любові Забашти / І. Забашта // Київ. – 2008. – № 3. – С. 74-76.

Дзюба І. З дзвонкової криниці [Передм.] // Забашта Л. В. Вибране. – К. : Дніпро, 1987. – С. 5-18.

Пінчук С. Глибина бачення // Жовтень. – 1984. – № 2. – С. 118-119.

Скирда Л. Уроки історії – простір поеми : роздуми про драматичні поеми Любові Забашти // Вітчизна. – 1988. – № 2. – С. 169-176.

Забашта Л. Розповіді про Андрія Малишка у записах Любові Забашти / Л. Забашта // Київ. – 2003. – № 5. – С. 114-121.

Із щоденників Любові Забашти // Київ. – 2007. – № 9. – С.155-174.

Шановні користувачі! Запропоновану літературу ви зможете знайти у фондах Бібліотеки імені акад. М. О. Лавровського Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

